

Ovaj je informativni članak pripremljen u suradnji s [Vijećem javnih bilježnika Europske unije \(CNUE\)](#).

1 Na koji se način može sačiniti raspolaganje imovinom zbog smrti (oporuka, zajednička oporuka, ugovor o nasljeđivanju)?

Raspolaganje imovinom nakon smrti može se izvršiti isključivo u obliku oporuke. Zajedničke oporuke i ugovori o budućem nasljedstvu nisu dopušteni.

Razlikuju se dvije vrste oporučnih raspolaganja:

imenovanje nasljednika putem kojeg oporučitelj raspolaže cijelom ostavinom ili njezinim dijelom ne navodeći imovinu koja je predmet tog raspolaganja; oporučno nasljedstvo putem kojeg oporučitelj raspolaže jednim ili više posebno utvrđenih dijelova imovine.

2 Treba li ga registrirati i na koji način?

Oporučna raspolaganja ne moraju biti registrirana, bez obzira na oblik.

U slučaju javne oporuke, koja je sastavljena u obliku javnobilježničke isprave, javni bilježnik mora prenijeti oporuku nakon smrti oporučitelja iz upisnika oporuka u upisnik transakcija *inter vivos* i upisati potvrdu o prijenosu.

Vlastoručna oporuka, koja se sastavlja privatno, mora se nakon smrti oporučitelja dostaviti javnom bilježniku kako bi javni bilježnik mogao osigurati da ona ima pravni učinak putem evidencije o objavi, koja će potom biti upisana.

3 Postoje li ograničenja slobode raspolaganja imovinom zbog smrti (npr. nužni dio)?

Oporučitelj može zakonski raspolagati cijelom svojom imovinom. Njegov bračni drug, njegova djeca i njihovi potomci i (ako nema djece) njegovi roditelji imaju pravo na „nužni dio”, odnosno, minimalni udio koji je za njih izdvojen u ostavini, ali oporuka kojom se ne poštuje to pravo svejedno je valjana i proizvodi učinke, ako je nasljednici ne ospore. Ako oporuka nije osporena ili ako je utvrđeno da je postupak osporavanja oporuke bez osnove, oporuka zadržava punu snagu i učinak.

4 Tko nasljeđuje i koliko u slučaju izostanka raspolaganja imovinom zbog smrti?

Ako nema oporuke, primjenjuju se pravila zakonskog nasljeđivanja iz Građanskog zakona. Može se dogoditi da postoji oporuka, ali se njome raspolaže samo dijelom ostavine: u ostalim će se slučajevima primjenjivati pravila o zakonskom nasljeđivanju zajedno s pravilima koja se primjenjuju na oporučno raspolaganje. Na temelju zakona nasljeđuju bračni drugovi, djeca, roditelji, braća i sestre te rodnici do šestog stupnja. Nasljeđeni udjeli u ostavini ovise o tome koje prethodno navedene osobe stvarno postoje. Ako postoje djeca, isključeni su roditelji te braća i sestre i daljnji rodnici.

5 Koje je tijelo nadležno:

5.1 u slučajevima nasljeđivanja?

5.2 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju nasljedstva?

5.3 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju legata?

5.4 za primanje izjave o odricanju ili prihvatanju nužnog dijela nasljedstva?

Nasljedstvo na temelju zakona prenosi se na nasljednika na temelju izjave o prihvatanju, a oporučno nasljedstvo prenosi se automatski ako se osoba nije odrekla nasljedstva. Prihvatanje nasljedstva ne može biti djelomično i može biti izričito (putem odgovarajuće izjave) ili prešutno (što se događa kada nasljednik izvrši radnju koji ne bi mogao izvršiti da nije nasljednik, kao što je prodaja naslijeđene imovine). Izjavu o prihvatanju ili odricanju izdaje javni bilježnik ili službenik nadležnog suda u mjestu u kojem je otvoreno nasljedstvo. Ista se privila primjenjuju na nasljednike nužnih dijelova koji mogu ne prihvatiti nužni dio ili ga se odreći. Takvi nasljednici mogu se, međutim, odreći svojeg prava na nužni dio ostavine ako je taj dio oštećen. Ako je nasljednik nužnog dijela isključen iz ostavine ili mu je dodijeljen udio u ostavini koji je manji od dijela koji je za njega predviđen, on može pokrenuti postupak kako bi ostvario pravo na nužni dio.

6 Kratak opis postupka rješavanja nasljedstva sukladno nacionalnom zakonu, uključujući likvidaciju ostavine i raspodjelu imovine (time su uključeni podaci o tomu je li postupak nasljeđivanja pokrenuo sud ili neko drugo nadležno tijelo po službenoj dužnosti)

Ne postoji jedinstveni postupak propisan zakonom.

Nasljedstvo se otvara nakon smrti oporučitelja. U odnosu na taj datum i na temelju oporuke ili primjenjivih zakonskih pravila utvrđuju se osobe imenovane nasljednicima ili oporučnim nasljednicima. Te su osobe odgovorne poduzeti nužne korake za izdavanje izjave o prihvatanju ili odricanju, koje se potom upotrebljavaju kako bi se utvrdilo kome se dodjeljuje ostavina i u kojem dijelu.

Ako postoji nekoliko suvlasnika, svaka od tih osoba ima pravo zatražiti podjelu ostavine koja se može izvršiti ugovorom ili zahtjevom sudovima u redovnom građanskom postupku za donošenje presude o podjeli imovine.

7 Kada i kako osoba postaje nasljednik ili legatar?

Oporučni nasljednici automatski stječu nasljedstvo osim ako ga se odreknu. Nasljedništvo se stječe izričitom izjavom o prihvatanju ili činom koji čini prešutno prihvatanje. Osobe imenovane nasljednicima koje ostavinu imaju u posjedu automatski postaju nasljednici po isteku tri mjeseca od datuma otvaranja nasljedstva.

Izričito prihvatanje, koje se mora izvršiti u roku od deset godina od otvaranja nasljedstva, može biti u obliku jednostavnog prihvatanja ili prihvatanja na temelju popisa imovine kako bi se ograničila odgovornost za dugovanja umrle osobe.

Prihvatanje nasljedstva prenesenog na maloljetnike i druge osobe koje nemaju pravnu sposobnost mora biti izričito i na temelju popisa imovine.

Učinci prihvatanja ostavine ili oporučnog nasljedstva primjenjuju se retroaktivno od trenutka otvaranja nasljedstva.

8 Jesu li nasljednici odgovorni za dugove preminuloga i pod kojim uvjetima?

Nasljednici na temelju zakona odgovorni su za dugovanja umrle osobe razmjerno vrijednosti njihovih udjela u nasljedstvu, dok oporučni nasljednici nisu odgovorni za te dugove.

Pravi nasljednik ima neograničenu osobnu odgovornost za dugove umrle osobe te je stoga odgovoran čak i ako iznos dugovanja premašuje vrijednost naslijeđene imovine.

Ako je nasljedstvo prihvaćeno na temelju popisa imovine, nasljednik je odgovoran za dugove umrle osobe samo do vrijednosti naslijeđene imovine.

Ako je nasljedstvo prihvaćeno na temelju popisa imovine, potrebno je sastaviti izvješće u kojem je opisana i navedena vrijednost cjelokupne imovine koja obuhvaća svu aktivu i pasivu: nasljednika mora ovlastiti sud za poduzimanje radnji za raspolaganje naslijeđenom imovinom i to se ovlaštenje dodjeljuje samo ako su predmetne radnje u skladu s interesima vjerovnika u postupku nasljeđivanja.

9 Koji su dokumenti i/ili informacije potrebne u svrhu registracije nepokretne imovine?

Nasljednici na temelju zakona i oporučni nasljednici moraju poreznim tijelima dostaviti izjavu o nasljeđivanju koja sadržava informacije o cjelokupnoj naslijeđenoj imovini, uključujući nekretnine s odgovarajućim podacima iz zemljišnih knjiga. Za upis prijenosa u zemljišne knjige i upis imovine na ime nasljednika na temelju zakona i oporučnih nasljednika koji su sada vlasnici potreban je preslik izjave o nasljeđivanju.

Postupak koji će se primjenjivati za unos u upisnik imovine koju su stekli nasljednici na temelju zakona i oporučni nasljednici razlikuje se za dvije kategorije. Ako je riječ o oporučnom nasljedniku, stjecanje vlasništva unosi se na temelju preslika oporuke u kojoj je navedeno nasljedstvo. Ako je riječ o nasljedniku na temelju zakona, unosi se izričita izjava o prihvaćanju ili radnja kojom se utvrđuje prešutno prihvaćanje.

9.1 Je li imenovanje upravitelja obvezno ili je obvezno na zahtjev? Koje je korake potrebno poduzeti ako je imenovanje upravitelja obvezno ili obvezno na zahtjev?

Imenovanje upravitelja nije obvezno.

Tko sastavlja oporuku može imenovati izvršitelja koji je odgovoran za raspolaganje imovinom u mjeri koja je nužna za izvršavanje te uloge.

U zakonu su propisane osobe odgovorne za izvršavanje ostavine ako nasljednici nisu pravno sposobni.

Ako ni jedan od imenovanih nasljednika ne prihvati nasljedstvo, moguće je tražiti od suda da imenuje skrbnika ostavine koji će upravljati imovinom iz ostavine do izdavanja prve izjave o prihvaćanju kada će prestati postojati uloga skrbnika.

9.2 Tko je ovlašten za izvršavanje oporuke nakon smrti i/ili upravljanje ostavinom?

Ako oporučni nasljednik očekuje da će nasljednici na temelju zakona poduzeti mjere, te su osobe odgovorne za izvršenje odredbi iz oporuke.

Oporučitelj može odrediti izvršitelja koji će biti odgovoran osigurati izvršenje odredbi iz oporuke.

Imovinom iz ostavine upravljaju osobe koje moraju izvršavati odredbe iz oporuke, dok te zadaće ne budu u potpunosti ispunjene.

9.3 Koje ovlasti ima upravitelj?

Upravitelji u načelu imaju samo ovlasti običnog upravljanja kako bi mogli zaštititi imovinu i njezinu vrijednost. Za radnje povezane s raspolaganjem imovinom ili izvanrednim upravljanjem potrebno je ovlaštenje suda.

10 Koji se dokumenti obično izdaju sukladno nacionalnom zakonu tijekom ili na kraju postupka nasljeđivanja kojima se dokazuju status i prava korisnika? Imaju li ti dokumenti posebnu dokaznu snagu?

Općina u kojoj je umrla osoba rođena ili u kojoj je živjela izdaje smrtovnicu, izvadak iz knjige umrlih i potvrdu o obiteljskom stanju u kojoj su sadržani podaci o smrti osobe, njezini osobni podaci i obiteljski odnosi.

Status nasljednika na temelju zakona ili oporučnog nasljednika nije potvrđen dokumentima koje su izdala javna tijela.

Tko želi tražiti status nasljednika na temelju zakona ili oporučnog nasljednika može dostaviti ispravu ovjerenu kod javnog bilježnika, odnosno izjavu koju su pod kaznenom odgovornošću dala dva svjedoka koja ne sudjeluju u nasljeđivanju. Javna tijela umjesto javnobilježničke isprave prihvaćaju i izjavu koju je sastavila predmetna osoba pod kaznenom odgovornošću.

Posljednji put ažurirano: 28/10/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.